

ÖĞRETMEN ALGILARINA GÖRE OKUL MÜDÜRLERİNİN HESAP VEREBİLİRLİK UYGULAMALARININ ANALİZİ

Mesut DELİOĞLU¹

Sedat ASLAN²

Ferudun KILIÇARSLAN³

Celal DOĞAN⁴

Özet

Yapılan araştırmada okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algılarını belirlemek amaçlanmaktadır. İfade edilen amaçlara ulaşmak için araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli yöntem olarak kullanılmıştır. Yapılan araştırmada bu türler içerisinde özellikleri verilen değişkeni bir seferde ölçme olanağı vermesinden dolayı tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırmanın evrenini Hatay İli Arsuz, Belen, İskenderun ilçesinde çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan 5503 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrenden “Basit Seçkisiz Örnekleme” yöntemi ile saptanmış 240 gönüllü öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada verileri “Hesap Verebilirlik Uygulamaları Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırmada verilerin normal dağılım göstermesi dolayısı ile veri analizi için parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının sorumluluk ve sağlama alt boyutlarında “Katılıyorum”; standartlar, saydamlık ve sorgulayıcılık alt boyutlarında “Biraz Katılıyorum” düzeyinde ve hesap verebilirliğe ilişkin öğretmenlerin genel algılarının “Biraz Katılıyorum” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının cinsiyet ve öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenirken, mesleki kıdem ve görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hesap verebilirlik, Okul Müdürü, Öğretmen

ANALYSIS OF SCHOOL PRINCIPALS' ACCOUNTABILITY PRACTICES ACCORDING TO TEACHER PERCEPTIONS

Abstract

In this study, it is aimed to determine the perceptions of teachers about the accountability practices of school principals. In order to achieve the stated aims, the survey model, one of the quantitative research methods, was used as a method in the research. In the research, scanning model was preferred because it gives the opportunity to measure the variable whose properties are given among these species at once. The population of the research consists of 5503 teachers working at various educational levels in the Arsuz, Belen and İskenderun district of Hatay Province. The sample of the study consists of 240 volunteer teachers determined from the population by the “Simple Random Sampling” method. Two data collection tools were used to collect data in the study. The first is the “Personal Information Form” to learn the personal information of teachers, and the second is the “Accountability Practices Scale”. Because of the normal distribution of the data in the study, parametric tests were used for data

¹ Öğretmen, Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü, mesutdelioglu81@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9822-638X

² Öğretmen, Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü, aslan_aslan1273@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5230-9048

³ Öğretmen, Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü, feridun1204@gmail.com, ORCID:0000-0002-6376-7554

⁴ Öğretmen, Hatay Milli Eğitim Müdürlüğü, dogan-celal@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6321-3183

analysis. In the study, “I agree” in the “Responsibility” and “Ensuring” sub-dimensions of teachers’ perceptions of school principals’ accountability practices; It was determined that in the sub-dimensions of “Standards”, “Transparency” and “Inquiry”, “Somewhat Agree” level and teachers' general perceptions about accountability were at the level of “Somewhat Agree”. In addition, it was determined that the perceptions of teachers participating in the study regarding the accountability practices of school principals differ significantly according to the variables of gender and educational status, while it was determined that there was no significant difference according to the variables of professional seniority and the duration of working with the principal at the school.

Keywords: Accountability, School Principal, Teacher.

1.GİRİŞ

Eğitim kurumlarında hesap verebilirlik, eğitim öğretim kurumlarının saptadıkları amaçlara ne düzeyde eriştiklerinin saptanması olarak açıklanabilir (Koçak, Turan ve Aydoğdu, 2012). Sistemin yetiştirdiği bireylerin niteliğinden de sorumlu olmayı içerir ve burada nitelik olarak ifade edilenin eğitim sisteminden çıkan bireylerin edinmiş olduğu bilgi, beceri ve davranışlardır. Temel amaç eğitim öğretim faaliyetlerinin niteliğini artırarak eğitim sistemindeki öğrencinin başarısını yükseltmektir. Eğitimde hesap verebilirliğin kamu talepleri ile okulların erişmek için gayret gösterdikleri amaçların paralellik göstermesi ve okulların tipik olarak geleneksel başarı ölçütleriyle ifade edilen performansını iyileştirme sonuçlarına erişmesi beklenmektedir (Leithwood ve Earl, 2000). Bundan dolayı eğitimin holistik bir bakış açısı ile düşünülerek toplumun, devletin, bireyin, okulun, öğretmenin, velinin beklentilerini karşılayacak veya beklentilerini örtüştürecek bir zemine oturtulması gerektiği söylenebilir. Bu gereklilik hesap verebilirlik ile birlikte düşünülebilir. Hesap vermeyen bir örgüt ne yaptığını bilemeyeceği gibi ne yapacağını bilme konusunda da öngörüsüz bir duruma düşebilir. Bu yüzden toplumun temel taşı olarak gösterilen okulda, hesap verebilirlik konusu ön plana çıkmaktadır.

Geleneksel olarak hesap verebilirlik düşünüldüğünde okul yöneticileri genel itibari ile amirlerine hesap vermekle yükümlüydüler. Fakat değişen dünya, bireysel düşünceler, beklentiler okullarda yönetim anlayışında değişikliğe neden olduğu gibi okul yönetimlerinin hesap verebilir olmaya zorladığı söylenebilir. Bu konuda Normore (2004) ile Clark ve Lacey (1997) çocuklar için karar alırken, çocuğa en yakın kişilerin muhatap alınması ve bu kararların bu kişi ve kurumlarla paylaşılması gerekmekte olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü, bu şekilde, okul yönetiminden ve öğretmenlerden öğrencilerin eğitimi için sorumluluk almaları beklenebilir. Başka bir ifade ile eğitim sistemindeki bütün paydaşların görüşleri alınmadıkça, onlar da bu sistemin bir parçası olarak görülüp neticeler onlarla paylaşılmadıkça, özetle paydaşlarla iş birliği yapılmadığında, öğretmenlerden ve okul yönetiminden tek başlarına eğitim çıktılarını anlamında sorumluluk alması beklenmemelidir (Usul, 2020).

Okullar, bireylerden ziyade örgütsel olarak daha tutarlı ve etkili hale geldikçe, toplumsal beklentiler öğretmenlerin bireysel çalışmaları üzerinde daha etkili olur ve okul liderlerinin çalışmaları örgütsel değerlerin açıkça güçlendirilmesinin önünü açabilir. Bireysel değerlerin hesap verebilirlik süreçleri ile güçlendirilmiş toplu beklentilerle uyumu hesap verebilirlikle sağlanabilir. Çünkü hesap verebilirlik sistemini geliştirmek, okullardaki bireyleri gruplar için daha etkili olmaksızın örgütleri için daha etkili hale getirir (Elmore, 2005). Burada ya da eğitimsel yönetişimin başkaca uç noktalarındaki birçok sorunun çözümünde okul yönetiminin kritik bir sorumluluğa sahip olduğu görünmektedir (Anderson, 2005). Bundan dolayı yapılan araştırmada okul yönetimlerinin hesap verebilirlik uygulamaları ele alınmıştır.

Okul yönetiminde hesap verebilirliğe ilişkin alanyazın tarandığında konu hakkında yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple yapılan araştırmada okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi alan yazına önemli katkılar getirmesi beklenmektedir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmada okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algılarını belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algıları hangi düzeydedir?
2. Cinsiyet değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Mesleki kıdem değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Öğrenim durumu değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmanın okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algılarını belirlemek olan amacına ulaşmak için nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli yöntem olarak kullanılmıştır. Tarama modeli, bir örneklemden bireylerin verilerinin bir ve birden fazla değişkene göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020).

2.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Hatay İli Arsuz, Belen, İskenderun ilçelerinde çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan toplam 5503 öğretmen (<https://arsuz.meb.gov.tr/>; <https://belen.meb.gov.tr/>; <https://iskenderun.meb.gov.tr/>) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise evrende yer alan öğretmenler arasından “Basit Seçkisiz Örnekleme” yöntemi ile saptanmış olan 240 gönüllü öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan 240 öğretmenin kişisel bilgileri şu şekildedir:

Tablo 1. Öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin bulgular

Demografik Özellikler		n	%
Cinsiyet	Kadın	121	50.4
	Erkek	119	49.6
Mesleki Kıdem	6-10 yıl	68	28.3
	11-15 yıl	42	17.5
	16-20 yıl	56	23.3
	21-25 yıl	38	15.8
	26 ve üzeri	36	15
Öğrenim Durumu	Lisans	161	67.1
	Lisansüstü	79	32.9
Görev Yapılan Okuldaki Müdürle Çalışma Süresi	1 yıl altı	29	12.1
	1-4 yıl	133	55.4
	5-8 yıl	78	32.5

Tablo 1’deki araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretmenlere ilişkin bilgiler incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 121’i (%50,4) kadın ve 119’u (%49,6) erkek olduğu; 68’inin (%28,3) 6-10 yıl, 42’sinin (%17,5) 11-15 yıl, 56’sının (%23,3) 16-20 yıl, 38’inin (%15,8) 21-25 yıl ve 36’sının ise (%15) 26 ve üzeri mesleki kıdeme; 161’i (%67,1) lisans ve 79’u (%32,9) lisansüstü eğitim mezunu olduğu; 29’u (%12,1) görev yapılan okuldaki müdürle 1 yıldan az çalıştığı, 133’ü (%55,4) görev yapılan okuldaki müdürle 1-4 yıl arası çalıştığı, 78’i (%32,5) görev yapılan okuldaki müdürle 5-8 yıl arası çalıştığı belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Bülbül (2011) tarafından geliştirilen “Hesap Verebilirlik Uygulamaları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algılarını belirlemek için kullanılan “Hesap Verebilirlik Uygulamaları Ölçeği”, 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, beşli likert tipindedir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, Dünya’da ve Türkiye’de yaşanan Covid-19 pandemi sürecinden dolayı Hatay İli Arsuz, Belen ve İskenderun ilçelerindeki öğretmenlere online iletişim araçları ile iletilerek toplanmıştır. Veriler kullanılan program gereği analiz programına doğrudan aktarılmıştır. Araştırmada verileri analize başlamadan önce verilerin analizinde parametrik veya non-parametrik testlerden hangisinin kullanılacağına karar vermek için verilerin normalliğine bakılmıştır. Verilerin normalliği için basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmasının nedeni verilerin normalliği için bakılacak yollardan bir olmasıdır (Gürbüz ve Şahin, 2017). Yapılan araştırmada Hesap Verebilirlik Uygulamaları Ölçeği’ne ait basıklık (skewness) değeri “.041”, çarpıklık (kurtosis) değeri “.105” olarak hesaplanmıştır. Bu verilere göre hesaplanan basıklık ve çarpıklık katsayısı değerlerinin “±1.5” arasında olduğu anlaşılmaktadır. Basıklık ve çarpıklık katsayı değerlerine göre araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Hesap Verebilirlik Uygulamaları Ölçeği’nin puanlarının normal dağılım sergilediği kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Verilerin analizinde, “Öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algıları hangi düzeydedir?” alt problemi için verilen aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. “Cinsiyet değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?” ve “Öğrenim durumu değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemleri için “Bağımsız Örneklem t-Testi”, “Mesleki kıdem değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?” ve “Görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklindeki alt problemleri için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” yapılmıştır.

3.BULGULAR

3.1.Okul Müdürlerinin Hesap Verebilirlik Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Algılarının Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algıları hangi düzeydedir?” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının geneline ait bulgular

Boyutlar	Ort.	Ss
Sorumluluk	3,48	,737
Standartlar	3,25	,785
Saydamlık	3,34	,929
Sağlama	3,52	,815
Sorgulayıcılık	3,27	,978
Genel	3,37	,709

Tablo 2’de hesap verebilirliğin boyutlarına ilişkin öğretmenlerin algılarının “Sorumluluk” alt boyutunda “Katılıyorum” (Ort.=3,48); “Standartlar” alt boyutunda “Biraz Katılıyorum” (Ort.=3,25); “Saydamlık” alt boyutunda “Biraz Katılıyorum” (Ort.=3,34); “Sağlama” alt boyutunda “Katılıyorum” (Ort.=3,52); “Sorgulayıcılık” alt boyutunda “Biraz Katılıyorum” (Ort.=3,27) ve hesap verebilirliğe ilişkin öğretmenlerin genel algıları incelendiğinde “Biraz Katılıyorum” (Ort.=3,37) düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

3.2.Cinsiyete İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Cinsiyet değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemi doğrultusunda erişilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine ilişkin veri analizleri

Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	t	p																																																				
Sorumluluk	Kadın	121	3,82	,678	8,037	,00																																																				
	Erkek	119	3,14	,632			Standartlar	Kadın	121	3,43	,858	3,784	,00	Erkek	119	3,06	,656	Saydamlık	Kadın	121	3,49	1,115	2,553	,01	Erkek	119	3,18	,660	Sağlama	Kadın	121	3,70	,922	3,716	,00	Erkek	119	3,32	,637	Sorgulayıcılık	Kadın	121	3,39	1,113	1,994	,04	Erkek	119	3,14	,803	GENEL	Kadın	121	3,57	,817	4,520	,00	Erkek
Standartlar	Kadın	121	3,43	,858	3,784	,00																																																				
	Erkek	119	3,06	,656			Saydamlık	Kadın	121	3,49	1,115	2,553	,01	Erkek	119	3,18	,660	Sağlama	Kadın	121	3,70	,922	3,716	,00	Erkek	119	3,32	,637	Sorgulayıcılık	Kadın	121	3,39	1,113	1,994	,04	Erkek	119	3,14	,803	GENEL	Kadın	121	3,57	,817	4,520	,00	Erkek	119	3,17	,510								
Saydamlık	Kadın	121	3,49	1,115	2,553	,01																																																				
	Erkek	119	3,18	,660			Sağlama	Kadın	121	3,70	,922	3,716	,00	Erkek	119	3,32	,637	Sorgulayıcılık	Kadın	121	3,39	1,113	1,994	,04	Erkek	119	3,14	,803	GENEL	Kadın	121	3,57	,817	4,520	,00	Erkek	119	3,17	,510																			
Sağlama	Kadın	121	3,70	,922	3,716	,00																																																				
	Erkek	119	3,32	,637			Sorgulayıcılık	Kadın	121	3,39	1,113	1,994	,04	Erkek	119	3,14	,803	GENEL	Kadın	121	3,57	,817	4,520	,00	Erkek	119	3,17	,510																														
Sorgulayıcılık	Kadın	121	3,39	1,113	1,994	,04																																																				
	Erkek	119	3,14	,803			GENEL	Kadın	121	3,57	,817	4,520	,00	Erkek	119	3,17	,510																																									
GENEL	Kadın	121	3,57	,817	4,520	,00																																																				
	Erkek	119	3,17	,510																																																						

Tablo 3'te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının genel ortalamasının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.00$; $p<.05$). Saptanan anlamlı farklılığın kadın öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı kadın öğretmenler lehinedir ($Ort_{kadın}=3,57>Ort_{erkek}=3,17$).

Tablo 3'te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin "Sorumluluk" alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.00$; $p<.05$). "Sorumluluk" alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın kadın öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı kadın öğretmenler lehinedir ($Ort_{kadın}=3,82>Ort_{erkek}=3,14$).

Tablo 3'te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin "Standartlar" alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.00$; $p<.05$). "Standartlar" alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın kadın öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı kadın öğretmenler lehinedir ($Ort_{kadın}=3,43>Ort_{erkek}=3,06$).

Tablo 3'te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin "Saydamlık" alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.01$; $p<.05$). "Saydamlık" alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın kadın öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı kadın öğretmenler lehinedir ($Ort_{kadın}=3,49>Ort_{erkek}=3,18$).

Tablo 3'te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin "Sağlama" alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.00$; $p<.05$). "Sağlama" alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın kadın öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı olayı kadın öğretmenler lehinedir ($Ort_{kadın}=3,70>Ort_{erkek}=3,32$).

Tablo 3'te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorgulayıcılık” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.04$; $p<.05$). “Sorgulayıcılık” alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın kadın öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı kadın öğretmenler lehinedir ($Ort.kadın=3,39>Ort.erkek=3,14$).

3.3.Mesleki Kıdeme İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Mesleki kıdem değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi doğrultusunda erişilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Mesleki kıdem değişkenine ilişkin veri analizleri

Boyutlar	Mesleki Kıdem (Yıl Aralığı)	n	Ort.	Ss	F	p
Sorumluluk	6-10	68	3,49	,709	,525	,71
	11-15	42	3,38	,772		
	16-20	56	3,53	,808		
	21-25	38	3,59	,553		
	26 ve üzeri	36	3,40	,820		
Standartlar	6-10	240	3,48	,737	1,174	,32
	11-15	68	3,35	,720		
	16-20	42	3,13	,795		
	21-25	56	3,27	,863		
	26 ve üzeri	38	3,34	,701		
Saydamlık	6-10	36	3,06	,840	,830	,50
	11-15	240	3,25	,785		
	16-20	68	3,46	,773		
	21-25	42	3,33	,905		
	26 ve üzeri	56	3,39	,997		
Sağlama	6-10	38	3,15	,880	,131	,97
	11-15	36	3,23	1,150		
	16-20	240	3,34	,929		
	21-25	68	3,53	,689		
	26 ve üzeri	42	3,50	,902		
Sorgulayıcılık	6-10	56	3,23	,820	,070	,99
	11-15	38	3,24	,899		
	16-20	36	3,31	1,146		
	21-25	240	3,30	,957		
	26 ve üzeri	68	3,27	1,120		
GENEL	6-10	42	3,41	,617	,278	,91
	11-15	56	3,32	,718		
	16-20	38	3,41	,830		
	21-25	36	3,36	,625		
	26 ve üzeri	240	3,30	,771		

Tablo 4’te okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait mesleki kıdeme göre öğretmen algılarının genel ortalaması arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p=.91$; $p>.05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamaları konusunda mesleki kıdem fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorumluluk” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=.71$; $p>.05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin sorumluluk boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mesleki kıdem fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Standartlar” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=.32$; $p>.05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin standartlar boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mesleki kıdem fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Saydamlık” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=.50$; $p>.05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin saydamlık boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mesleki kıdem fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sağlama” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=.97$; $p>.05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin sağlama boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mesleki kıdem fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorgulayıcılık” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=.99$; $p>.05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin sorgulayıcılık boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mesleki kıdem fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

3.4.Öğrenim Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğrenim durumu değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir? alt problemi doğrultusunda erişilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrenim durumu değişkenine ilişkin veri analizleri

Boyutlar	Öğrenim Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Sorumluluk	Lisans	161	3,66	,726	5,574	,00
	Lisansüstü	79	3,12	,626		
Standartlar	Lisans	161	3,33	,808	2,254	,02
	Lisansüstü	79	3,09	,716		
Saydamlık	Lisans	161	3,38	1,051	1,202	,31
	Lisansüstü	79	3,25	,603		
Sağlama	Lisans	161	3,60	,856	2,393	,01
	Lisansüstü	79	3,34	,694		

Sorgulayıcılık	Lisans	161	3,37	1,070	2,648	,00
	Lisansüstü	79	3,06	,718		
GENEL	Lisans	161	3,47	,756	2,776	,00
	Lisansüstü	79	3,17	,555		

Tablo 5’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının genel ortalamasının öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=.00$; $p<.05$). Saptanan anlamlı farklılığın lisans mezunu öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı lisans mezunu öğretmenler lehinedir ($Ort.lisans=3,47>Ort.lisansüstü=3,17$).

Tablo 5’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorumluluk” alt boyutunda öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p=.00$; $p<.05$). “Sorumluluk” alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın lisans mezunu öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı lisans mezunu öğretmenler lehinedir ($Ort.lisans=3,66>Ort.lisansüstü=3,12$).

Tablo 5’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Standartlar” alt boyutunda öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p=.02$; $p<.05$). “Standartlar” alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın lisans mezunu öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı lisans mezunu öğretmenler lehinedir ($Ort.lisans=3,33>Ort.lisansüstü=3,09$).

Tablo 5’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Saydamlık” alt boyutunda öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p=.31$; $p>.05$).

Tablo 5’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sağlama” alt boyutunda öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p=.01$; $p<.05$). “Sağlama” alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın lisans mezunu öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı lisans mezunu öğretmenler lehinedir ($Ort.lisans=3,60>Ort.lisansüstü=3,34$).

Tablo 5’te öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorgulayıcılık” alt boyutunda öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p=.00$; $p<.05$). “Sorgulayıcılık” alt boyutunda saptanan anlamlı farklılığın lisans mezunu öğretmenlerin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden anlamlı derecede yüksekliğinden dolayı lisans mezunu öğretmenler lehinedir ($Ort.lisans=3,37>Ort.lisansüstü=3,06$).

3.5.Görev Yapılan Okuldaki Müdürle Çalışma Süresine İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkenine göre okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin öğretmen algıları anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemi doğrultusunda erişilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkenine ilişkin veri analizleri

Boyutlar	Çalışma Süresi (Yıl Aralığı)	n	Ort.	Ss	F	p
Sorumluluk	1 yıl altı	29	3,46	,767	,027	,97
	1-4 yıl	133	3,49	,693		
	5-8 yıl	78	3,47	,807		
Standartlar	1 yıl altı	240	3,48	,737	,393	,67
	1-4 yıl	29	3,24	,721		
	5-8 yıl	133	3,21	,692		
Saydamlık	1 yıl altı	78	3,31	,947	2,476	,08
	1-4 yıl	240	3,25	,785		
	5-8 yıl	29	3,18	,938		
Sağlama	1 yıl altı	133	3,26	,810	2,150	,11
	1-4 yıl	78	3,52	1,085		
	5-8 yıl	240	3,34	,929		
Sorgulayıcılık	1 yıl altı	29	3,11	,943	,566	,56
	1-4 yıl	133	3,26	,977		
	5-8 yıl	78	3,33	,996		
GENEL	1 yıl altı	240	3,30	,718	,983	,37
	1-4 yıl	29	3,33	,594		
	5-8 yıl	133	3,46	,869		

Tablo 6’da öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının genel ortalamasının görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p = ,37$; $p > ,05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamaları konusunda mevcut okul müdürü ile çalışma süreleri fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 6’da öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorumluluk” alt boyutunda görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p = ,97$; $p > ,05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin sorumluluk boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mevcut okul müdürü ile çalışma süreleri fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 6’da öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Standartlar” alt boyutunda görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p = ,67$; $p > ,05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin standartlar boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mevcut okul müdürü ile çalışma süreleri fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 6’da öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Saydamlık” alt boyutunda görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p = ,08$; $p > ,05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin saydamlık boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mevcut okul müdürü ile çalışma süreleri fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 6’da öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sağlama” alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p = ,11$; $p > ,05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin sağlama boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mevcut okul müdürü ile çalışma süreleri fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 6’da öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının hesap verebilirlik ölçeğinin “Sorgulayıcılık” alt boyutunda görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p = ,56$; $p > ,05$). Yani öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirliğin sorgulayıcılık boyutuna ilişkin uygulamaları konusunda mevcut okul müdürü ile çalışma süreleri fark etmeksizin benzer algı düzeylerine sahip oldukları söylenebilir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada, öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının “Sorumluluk” ve “Sağlama” alt boyutlarında “Katılıyorum”; “Standartlar”, “Saydamlık” ve “Sorgulayıcılık” alt boyutlarında “Biraz Katılıyorum” düzeyinde ve hesap verebilirliğe ilişkin öğretmenlerin genel algılarının “Biraz Katılıyorum” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen sonuçlara göre okul yöneticilerinin orta düzeyde hesap verebilir oldukları söylenebilir. Araştırmanın bu sonucuna benzer şekilde Güçlü ve Kılınç (2011), Kalman ve Gedikoğlu (2014) ile Özken (2020) de yaptıkları araştırmalarda okul yöneticilerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin olarak öğretmen algılarının orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Kantos (2010) tarafından yapılan araştırmada, okul yöneticilerinin okul ile ilgili olarak birçok konuda hesap verebilir olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Hesap verebilirliğin olmaması çeşitli sorunların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Bu konuda Dive (2008), hesap verebilirliğin olmaması çalışanların performanslarında düşüklüğü, tatminsizlik ve motivasyon eksikliği gibi çeşitli psikolojik ve ekonomik olarak adlandırılacak sorunların çıkmasına neden olabileceğini belirtmiştir.

Araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Cinsiyete göre saptanan anlamlı farklılığın gerek alt boyutlar gerekse de ölçeğin geneline ilişkin olarak kadın öğretmenlerin algılarının erkek öğretmenlerden anlamlı dercede yüksek olmasından dolayı kadın öğretmenler lehine şeklinde değerlendirilmiştir. Ayrıca cinsiyet değişkenine göre elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının cinsiyet değişkeni açısından birbirine benzemediği şeklinde de değerlendirilebilir. Bunun yanında cinsiyete göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının anlamlı farklılık göstermesi sonucu, cinsiyet değişkeninin öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algılarına etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir. Sonuç olarak yapılan çalışmanın bulguları doğrultusunda cinsiyetin öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının biçimlenmesinde önemli bir rolünün olduğu söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca mesleki kıdeme göre elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının mesleki kıdem değişkeni açısından birbirine benzediği şeklinde de değerlendirilebileceği gibi öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının mesleki kıdem değişkeni açısından birbirine yakın olduğu şeklinde de değerlendirilebilir. Bunun yanında mesleki kıdem değişkenine göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının anlamlı farklılık

göstermemesi sonucu, mesleki kıdem değişkeninin öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algılarına etki etmediği şeklinde de değerlendirilebilir. Sonuç olarak yapılan çalışmanın bulguları doğrultusunda mesleki kıdem öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının biçimlenmesinde önemli bir rolünün olmadığı söylenebilir. Yapılan araştırma ile benzer şekilde Argon, Uylas ve Yerlikaya (2015), Kahramantekin (2021), Kalman ve Gedikoğlu (2014), Özken (2020) yaptıkları çalışmalarda mesleki kıdem öğretmenlerin okul yöneticilerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algılarına etki etmediğini yani öğretmen algılarının benzerlik gösterdiğini tespit etmişlerdir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın sonuçları ile ilgili araştırmaların sonuçlarının örtüştüğü söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Belirlenen anlamlı farklılığın gerek alt boyutlar (Saydamlık alt boyutu hariç) gerekse de ölçeğin geneline ilişkin olarak lisans mezunu öğretmenlerin algılarının lisansüstü eğitim mezunu öğretmenlerden anlamlı derecede yüksek olmasından dolayı lisans mezunu öğretmenler lehine şeklinde değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrenim durumu değişkenine göre elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının öğrenim durumu değişkeni açısından birbirine benzemediği şeklinde de değerlendirilebilir. Bunun yanında öğrenim durumu değişkenine göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının anlamlı farklılık göstermesi sonucu, öğrenim durumu değişkeninin öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algılarına etki ettiği şeklinde de değerlendirilebilir. Sonuç olarak yapılan çalışmanın bulguları doğrultusunda öğrenim durumunun öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının biçimlenmesinde önemli bir rolünün olduğu söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresine göre elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi açısından birbirine benzediği olarak değerlendirilebileceği gibi öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi açısından birbirine yakın olduğu olarak da değerlendirilebilir. Bunun yanında görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkenine göre öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının anlamlı farklılık göstermemesi sonucu, görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresi değişkeninin öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ilişkin algılarına etki etmediği şeklinde de değerlendirilebilir. Sonuç olarak yapılan çalışmanın bulguları doğrultusunda görev yapılan okuldaki müdürle çalışma süresinin öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının biçimlenmesinde önemli bir rolünün olmadığı söylenebilir.

Yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda şu öneriler sunulmuştur:

- Öğretmenlerin okul müdürlerinin hesap verebilirlik uygulamalarına ait algılarının belirlendiği bu araştırma çerçevesinde okullarda hesap verebilirliğin önemi hakkında konferans, seminer veya kurslar düzenlenmesi gereklidir.
- Hesap verebilirliğin okullarda içselleştirilmesi ile eğitim paydaşlarının hesap sorabilmesi, okul müdürlerinin hesap verebilmesi gibi davranışlarının ön plana çıkarılması gereklidir.

- Hesap verebilirliğe ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Böylelikle kurum içerisinde şeffaflık oluşmasına katkı sağlanmış olur.
- Devlet okullarında başarı gösteremeyen okul müdürleri önemli manada hesap vermezken, özel okullarda bu durum çok ciddi bir şekilde değerlendirilmekte hatta okul müdürünün işine son verme ile sonlanabilecek durumlar yaşanabilmektedir. Aynı şekilde hesap verebilirlik algısının devlet okullarına da getirilmesi okul ve öğrenci başarısına katkı sağlayabilir.
- Bu çalışma sadece Hatay İli Arsuz, Belen ve İskenderun ilçelerinde görev yapan öğretmenler ile yapılmıştır. Çalışma, farklı illerde veya farklı katılımcılarla yapılarak karşılaştırma yapma olanağı oluşturulabilir.
- Araştırma devlet okullarında yapılmıştır. Özel okullarda da benzer çalışma yapılarak devlet ve özel okul müdürlüklerinin hesap verebilirlik uygulamalarının öğretmenler tarafından nasıl algılandığı ortaya çıkarılıp karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aktan, C., Ağcakaya, S. ve Dileyici, D. (2004). *Kamu maliyesinde hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık*. A. Balcı, A. Nohutçu, N. K. Öztürk, B. Coşkun. (Editör), *Kamu Maliyesinde Çağdaş Yaklaşımlar*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Anderson, Jo. A. (2005). Accountability in Education. *Education Policy Series, International Academy of Education* (UNESCO).
- Arcagök, M. S. ve Erüz, E. (2006). *Kamu mali yönetimi ve kontrol sistemi*. Ankara: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Argon, T., Uysal, S. D. ve Yerlikaya, S. (2015). Türk milli eğitim sisteminde hesap verebilirlik uygulamaları ve örgütsel sinizme yönelik öğretmen görüşleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, 7(2), 204-219.
- Avcı, S. B. (2012). *Üçüncü taraf lojistik firmalarında hesap verebilirlik, etik davranış, şeffaflık ve güvenin incelenmesi: Gıda sektöründe bir uygulama*. Doktora Tezi, Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü, Gebze.
- Barber, M. (2004). The virtue of accountability: System redesign, inspection and incentives in the era of informed professionalism. *Journal of Education*. 185(1), 7-8.
- Berryhill, J., Linney, J. A. ve Fromewick, J. (2009). The effects of education accountability on teachers? Are policies too stress provoking for their own good? *International Journal Of Education Policy And Leadership*, 4(5), 1-14.
- Bilgin, K. U. (2004). *Kamu performans yönetimi*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Brennan, N. M., & Solomon, J. (2008). Corporate governance, accountability and mechanisms of accountability: An overview. *Accounting Auditing and Accountability Journal*, 21(7), 885-906.
- Bülbül, M. (2011). Türk milli eğitim sisteminde hesap verebilirlik. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E, Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (28. Baskı). Pegem Akademi.

- Clark, T. A., & Lacey, R. A. (1997). *Learning by Doing: Panasonic Partnerships and Systemic School Reform*. St. Lucie Press, 2000 Corporate Blvd., Boca Raton, FL 33431-9868.
- Cohen, J., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. (2004). Corporate governance mosaic and financial reporting quality. *Journal of Accounting Literature*, 87-152.
- Dive, B. (2008). *The accountable leader: Developing effective leadership through managerial accountability*, London: Kogan Page Limited.
- Donnelly, L. A., & Sadler, T. D. (2009). High school science teachers' views of standards and accountability. *Science Education*, 93(6), 1050-1075.
- Elmore, F. (2005). Accountable leadership. *The Educational Forum*, 69, 134-142.
- Erdağ, C. (2013). *Okullarda hesapverebilirlik politikaları: bir yapısal eşitlik modelleme çalışması*. Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Fullan, M. (1991). *The new meaning of educational change*. London: Cassell.
- Güçlü, N. ve Kılınç, A. Ç. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre okul yöneticilerinin hesap verebilirlik düzeyleri. *E-Journal Of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(3), 2110-2122.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Healy, P. M. ve Palepu, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting Economics*, 31(1-3), 405-440.
- Kahramantekin, A. (2021). *Öğretmenlerin etik ilkeleri ile hesap verebilirlik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Kalman, M., ve Gedikoğlu, T. (2014). Okul yöneticilerinin hesap verebilirliği ile örgütsel adalet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 115-128.
- Kantos, Z. E. (2010). İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre kamu ve özel ilköğretim okulları için bir hesap verebilirlik modeli. Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kantos, Z. E. ve Balcı, A. (2010). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre kamu ve özel ilköğretim okulları için bir hesap verebilirlik modeli*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kesim, E. (2005). *Bir etik davranış ilkesi olarak hesap verebilirlik (hesap verme sorumluluğu)*. Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.
- Koçak, E., Turan, S., & Aydoğdu, E. (2012). Öğretmenlerin yetki devri, otonomi ve hesap verebilirliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (5), 117-148.
- Leithwood, K., & Earl, L. (2000). Educational accountability effects: An international perspective. *Peabody Journal of Education*, 75(4), 1-18.
- Luo, Y. (2005). Corporate governance and accountability in multinational enterprises: Concepts and agenda. *Journal of International Management*, 11, 1-18.

Normore, A. H. (2004). The edge of chaos: School administrators and accountability. *Journal of Educational Administration*, 42(1), 55-77.

Özken, M. (2020). *Okul yöneticilerinin hesap verebilirlik davranışları: öğretmen görüşlerine dayalı karma bir araştırma*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. (6. edition). Pearson Education.

Torres, L. (2004). Accounting and accountability: Recent developments in government financial information system. *Public Administration and Development*, 24, 447-456.

Uşul, F. (2020). *Proje okullarındaki okul müdürlerinin rol ve yeterliklerinin hesap verebilirlik açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

<https://arsuz.meb.gov.tr/>, 15.04.2022.

<https://belen.meb.gov.tr/>, 15.04.2022.

<https://iskenderun.meb.gov.tr/>, 15.04.2022.